

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ Z.**, so sídlom v N., zastúpeného JUDr. K., advokátkou so sídlom v P., **2/ Z.**, so sídlom v P., zastúpeného JUDr. I., advokátom so sídlom vo S., **3/ P.**, so sídlom v K., zastúpeného JUDr. D., advokátkou so sídlom v K., proti odporcovi **B.**, so sídlom v P., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17 C 212/2013, o dovolaní navrhovateľov 2/ a 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2013 sp. zn. 13 Co 120/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľov 2/ a 3/ **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov uznesením z 15. augusta 2013, č.k. 17 C 212/2013-16 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil odporcovi povinnosť zdržať sa do právoplatného skončenia konania vo veci samej používania zmluvnej podmienky obsiahnutej v čl. 3 bod 4 Zmluvy o výkone správy: „V prípade omeškania s platbami podľa ods. 3 je vlastník povinný zaplatiť správcovi úrok z omeškania a zmluvnú pokutu vo výške 0,25 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Súd prisvedčil tvrdeniam navrhovateľov, že odporca v zmluvách o výkone správy uzatváraných so spotrebiteľmi – príjemcami bytových služieb dojednáva v čl. 3 ods. 4 zmluvnú pokutu pre prípad porušenia povinnosti zo strany spotrebiteľa vo výške 0,25 % denne, ktorá je zjavne neprimeraná a objektívne ju možno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vzhľadom na závažnosť dôsledkov spojených s možnosťou uplatňovania tak extrémnej sankcie a neexistenciu žiadneho obmedzenia odporcu pri jej uplatňovaní nariadil predbežné opatrenie do skončenia konania vo veci samej. O trovách konania rozhodne súd podľa § 145 O.s.p. až v rozhodnutí vo veci samej.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu uznesením z 26. novembra 2013 sp. zn. 13 Co 120/2013 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovatelia v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia neosvedčili naliehavosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania. Bol názoru, že i keď ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov poskytuje možnosť nielen spotrebiteľovi, ale aj združeniu domáhať sa na súde proti porušiteľovi, aby sa zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, ani toto ustanovenie v konaní o predbežnom opatrení naliehavú potrebu takejto dočasnej úpravy zo strany až troch združení ako navrhovateľov nevyžaduje. Odvolací súd mal za to, že v súdnom konaní sa môžu vlastníci bytov a nebytových priestorov domáhať ochrany námietkou neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadom úroku z omeškania a zmluvnej pokuty a to i bez naliehavosti predbežnej dočasnej úpravy predbežným opatrením. Z dôvodu absencie osvedčenia potreby naliehavosti dočasnej úpravy pomerov účastníkov odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním navrhovateľ 2/ a žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania navrhovateľ 2/ odôvodnil ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Dovolateľ namietal, že odvolací súd rozhodol arbitrárne a nepresvedčivo. Bol názoru, že odvolací súd vydal prekvapivé rozhodnutie a zneistil právne prostredie voči množstvu spotrebiteľov na neurčitý čas. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním navrhovateľ 3/ a žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania navrhovateľ 3/ odôvodnil ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Dovolateľ namietal, že odvolací súd vydal prekvapivé a arbitrárne rozhodnutie. Uviedol, že ak je zmluvná podmienka neprijateľná a ochrana pred jej používaním má byť garantovaná v režime pravidiel verejného poriadku, potom by sa odporca mal zdržať jej používania akýmkoľvek spôsobom. Bol názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu prekvapivo spôsobilo stav, že odporcovi nič nebráni do rozhodnutia vo veci samej používať túto neprimeranú sankciu. Vyslovil obavu,

že proces môže trvať dlhší čas a okolnosti si vyžadujú promptné a okamžité ochranné opatrenie. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Odporca v písomnom vyjadrení navrhol dovolanie navrhovateľov 2/ a 3/ zamietnuť. Vo vyjadrení podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (pozn. dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Ako je však výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, teda uznesenie proti ktorému dovolanie nie je prípustné a to bez ohľadu na spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania navrhovateľov 2/ a 3/ je preto v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. vylúčená.

Ak je súdne konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Dovolací súd však nezistil, že by konanie pred odvolacím súdom trpelo niektorou z nich.

Pokiaľ navrhovatelia v dovolaní namietajú, že odvolací súd im odňal možnosť pred súdom konať, lebo vo veci vydal prekvapivé a arbitrárne rozhodnutie treba uviesť, že ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p. doplnené do Občianskeho súdneho poriadku novelou vykonanou zákonom č. 384/2008 Z.z. s účinnosťou od 15. októbra 2008 vyžaduje v odvolacom konaní dať možnosť účastníkom konania vyjadriť sa vždy, ak odvolací súd uvažuje, že svoje rozhodnutie založí na iných právnych dôvodoch, ako to urobil súd prvého stupňa. Predpokladom pre postup podľa uvedeného zákonného ustanovenia odvolacím súdom je, že na vec sa podľa odvolacieho súdu vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a že toto ustanovenie je pre rozhodnutie vo veci určujúce. Účelom prijatia tejto novely bolo, aby sa v praxi zabránilo vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí tým, že účastník bude mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia na zistený skutkový stav.

Podľa odvolacieho súdu v posudzovanej veci o takýto prípad nejde.

Odvolací súd v rámci preskúmania správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa na základe podaného odvolania odporcom nedospel k záveru, že na vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré dovedty pri rozhodovaní súdom prvého stupňa nebolo použité. Odvolací súd na vec použil tie isté ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ako súd prvého stupňa, čo nepochybne vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia. Posudzujúc vec rovnako ako súd prvého stupňa v zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. dospel len k opačnému právnemu názoru v otázke (ne)splnenia predpokladov pre nariadenie navrhovateľmi navrhovaného predbežného opatrenia. Svoje rozhodnutie nezaložil na iných právnych dôvodoch než súd prvého stupňa, vychádzajúcich z ustanovení právneho predpisu, ktoré neboli doposiaľ použité. Nešlo teda o vydanie tzv. prekvapivého rozhodnutia tým, že navrhovatelia sa nemali možnosť vyjadriť k novej aplikácii dovedty nepoužitého ustanovenia právneho predpisu na zistený skutkový stav veci. Odvolací súd preto svojím postupom nevyklúčil navrhovateľov z realizácie ich procesných práv, ktoré im Občiansky súdny poriadok priznáva a teda neodňal im možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pre úplnosť treba dodať, že nejde ani o prípad, kedy by odvolací súd pri právnom posúdení veci vychádzal zo skutočností, ktoré neboli navrhovateľmi ani odporcom tvrdené a ktorými sa ani prvostupňový súd nezaoberal. V odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa odporca uviedol totiž veľmi podrobne dôvody, pre ktoré považoval toto rozhodnutie za nesprávne. Vyjadril sa aj ku skutočnostiam, ktoré súd prvého stupňa vzal za základ svojho rozhodnutia a uviedol aj dôvody, pre ktoré ich nepovažoval za tak závažné, aby bolo nevyhnutné dočasne upraviť pomery účastníkov konania vydaním navrhovateľmi navrhovaného predbežného opatrenia. Toto odvolanie bolo doručené navrhovateľom a preto navrhovatelia mali možnosť reagovať na skutočnosti uvádzané odporcom, ktorú možnosť však nevyužili. Odvolací súd v rámci prieskumu správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa hodnotil a za základ svojho odlišného rozhodnutia vzal len tieto účastníkmi tvrdené skutočnosti. Nešlo teda o prípad vydania prekvapivého a nepredvídateľného rozhodnutia tak, ako to mylne uvádzajú dovolatelia. Námietka navrhovateľov, že im bola v odvolacom konaní odňatá možnosť konať pred súdom, preto aj z tohto dôvodu neobstojí.

Dovolatelia v dovolaní ďalej namietali, že konanie je postihnuté vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O.s.p.) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre

nedostatok dôvodov a nepresvedčivosť a preto odvolací súd v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

Pokiaľ navrhovatelia namietajú nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavuje predovšetkým princíp riadneho a spravodlivého procesu ako vyplýva aj z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených

záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Krasko c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárne, resp. nedostatočne zdôvodnené je treba považovať rozhodnutie všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie uvedeného uznesenia zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Odvolací súd v zmeňujúcom uznesení jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré zmenil unesenie okresného súdu a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, keď mal za to, že podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia v zmysle návrhu navrhovateľov neboli splnené.

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že navrhovatelia neopodstatnene namietajú, že v konaní im postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže v dovolacom konaní

neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľov 2/ a 3/ podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o trovách dovolacieho konania nerozhodoval z dôvodu, že dovolaním napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím, ktorým by sa konanie medzi účastníkmi končilo, berúc zreteľ na to, že ide o konanie o predbežnom opatrení (§ 145 O.s.p.). Vo veci bude ďalej konať súd prvého stupňa, ktorý rozhodne aj o trovách doterajšieho konania, t. j. vrátenie trov dovolacieho konania v súlade s úpravou zakotvenou v § 151 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. augusta 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhovenia: Lenka Pošová